

Barns kjønnsuttrykk

Hvordan vil voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets biologiske kjønn bidra inn i barnets identitetsskaping?

Av: Siri Hemmingby Hage

Kandidatnummer: 412

Bacheloroppgave [BDBAC4900-1 20H]

Trondheim, Mai 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

Innholdsfortegnelse:

1. Innledning	s. 2
1.1: Problemstilling	s. 2
1.2: Relevans for barnehagen	s. 3
1.3: Avgrensning	s. 6
2. Teorigrunnlag	s. 7
2.1: Begrepsavklaring: Biologisk kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og seksuell identitet.	s.7
2.2: Kjønn og identitet	s. 9
3. Metode: Det kvalitative forskningsintervju	s. 11
3.1: Kritikk og maktforhold innen metoden	s. 12
3.2: Etske vurderinger	s. 13
3.3: Intervjukontekst	s. 14
3.4: Gjennomføring av intervju	s. 15
4. Analyse	s. 16
4.1: Validitet	s. 17
5. Funn	s. 18
5.1: Kjønnsuttrykket, et valg eller autonomi?	s. 18
5.2: Er du gutt?	s. 19
5.3: Endring av uttrykk	s. 20
5.4: Reaksjoner fra voksne	s. 21
6. Drøfting	s. 21
7. Avslutning	s. 24
8. Kilder	s. 25
Vedlegg:	
Intervjuguide	s. 27
Samtykkeskjema Informant 1	s. 29
Samtykkeskjema Informant 2	s. 31
Samtykkeskjema Informant 3	s. 33
Samtykkeskjema Informant 4	s. 35
Samtykkeskjema Informant 5	s. 37

1. Innledning

Som barn var jeg ei skikkelig “guttejente”. I mine valg av klær, leker og aktiviteter så var hovedfokuset mitt at det skulle være tøft. Jeg hadde ingen ønske om å være søt eller å være som de andre jentene. Jeg ville gå i shorts, kjøre skateboard, leke med biler og sykkelen min var alltid en motorsykkel og ikke en hest som de andre jentene sine. I mitt hode var det veldig enkelt. Jeg likte det jeg likte, og jeg så ikke noe problem ved det. Derimot så husker jeg at jeg forholde meg undrende til at jeg alltid fikk rosa leker og klær når jeg hatet rosa. Hvorfor fikk jeg barbier når jeg ønsket meg biler? Jeg hatet å måtte pynte meg, for jeg likte ikke å gå i søte kjoler, og kompromisset ble ofte at jeg fikk ha yndlings shortsene min under. Det var rart for meg at min nære familie ikke så hvem jeg var, og fortsatte å anta at jeg skulle være noe jeg ikke var.

Som voksen identifiserer jeg meg som skeiv og det var ikke før jeg i voksen alder traff på en fantastisk gutt i barnehagen at jeg begynte å reflektere over min egen barndom. Gutten elsket rosa, ville ha på seg Elsa-kjole og hadde løsflette i håret. Han danser rundt på avdelingen og vakte oppsikt. Jeg husker godt at han fikk mange positive kommentarer fra alle ansatte, men jeg reagerte også på at han fikk i overkant mye oppmerksomhet. Burde vi ikke heller normalisere hans uttrykk enn å sette flombelysning på det? Dette fikk meg til å reflektere hvordan jeg selv ble møtt, og hvordan jeg hadde tatt med meg mine erfaringer og opplevelser inn i voksen alder. Jeg undret meg over hvilken rolle min barndom spilte på min reise til å finne og bli stødig i den jeg er.

1.1. Problemstilling

Både de erfaringene jeg gjorde meg som barn og de refleksjonene som ble satt i gang ved møte med gutten i barnehagen, har vært med på å gjøre dette til et tema jeg brenner for. Det har også vært med å forme min problemstilling, som er: *Hvordan vil voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets biologiske kjønn bidra inn i barnets identitetsskaping?* Dette er et komplekst spørsmål som krever innsikt og et modent perspektiv på egen identitet og barndom. Av den grunn har jeg valgt å intervju voksne som hadde et annet kjønnsuttrykk enn sitt biologiske kjønn som barn. Det er ikke bare jeg personlig som lurer på dette, men også meg som gryende pedagog og som ansatt i barnehage. Jeg vil vite hvilken

betydning det spiller inn for barnet og dens identitetsprosess hvordan vi, som voksenpersoner i deres liv, møter de på sine uttrykk.

1.2. Relevans for barnehagen

Vi som jobber i barnehage har en arena til å påvirke disse barna, men også omgivelsene rundt barna. Nedfelt i Ligestillingsloven (Ligestillings- og diskrimineringsloven, 2018,), Barnehageloven (Barnehageloven, 2016,) og Rammeplanen for barnehager. Innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017,) er mandatet om at alle barnehager skal bygge på prinsippet om likestilling mellom kjønn og ha et bevisst forhold til likestilling i sin daglige omsorg for barna, i pedagogikken og ved planlegging, dokumentasjon og vurdering. I ligestillingsloven §1 med formål å fremme likestilling og hindre diskriminering nevnes blant annet kjønn, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Loven skal bidra til å bygge ned samfunnsskapt funksjonshemmende barrierer, og hindre at nye skapes (Ligestillings- og diskrimineringsloven, 2018,) Ved at kjønns utfordringer nevnes viser dette til forståelsen for at samfunnet legger begrensninger og mange kan oppleve diskriminering for de som ikke havner inn under normen av kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet.

Jeg vil gå litt mer i dybden på ordet likestilling. Likestilling som tenkning og begrep må sees i en historisk sammenheng og har en politisk bakgrunn. Det har lenge vært en kamp om stemmerett og like rettigheter som likeverdige individer i en rettsstat for kvinner og barn. Kampen for likestilling pågår fortsatt, men likestilling som begrep kan sees i ulike nivåer. På det nivået jeg ser på, og som barnehagene opererer med er likestilling ofte nært forbundet med verdier som toleranse, likeverd og mangfold, og handler om synet på mennesker. Det handler om like muligheter og syn på jenter, gutter, kvinner og menn i samfunnet generelt eller i barnehagen. Likestilling er makt til å kunne definere den situasjonen man er i til enhver tid. Makt i å bestemme hva som er kunnskaper knyttet til kjønn, og til å definere hva kjønnene er (Askland & Rossholt, 2012, s. 23-28).

Rammeplan for barnehage. Innhold og oppgaver. (Kunnskapsdepartementet, 2017,), herved kalt Rammeplanen, er barnehagens viktigste arbeidsdokument og som er en forskrift for barnehageloven. Barnehageloven pålegger barnehagen som institusjon å arbeide med likestilling (Barnehageloven, 2016,). Rammeplanen forankrer likestilling og likeverd som en del av sitt

verdigrunnlag. Her står også kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet nevnt spesifikt og at barnehagen skal motarbeide diskriminering og fremme nestekjærlighet. Under barnehagens verdigrunnlag er også Mangfold og gjensidig respekt et eget kapittel. Her understrekes det at barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger (Kunnskapsdepartementet, 2017.)

I Handlingsplanen for likestilling i barnehagen og grunnopplæring 2008-2010 legger Kunnskapsdepartementet et ønske om flere menn inn i barnehagene, og forankrer det ved å si at barn trenger både mannlige og kvinnelige rollemodeller. Likestillingsarbeid i barnehagen er et omfattende tema og er et lite utprøvd felt der det mangler forskning og metoder. Handlingsplanen peker på noen utfordringer i å jobbe med likestilling, ved at vi har lite oppdatert kunnskap om jenter og gutters utvikling av kjønnsidentitet i barnehager og skoler (Kunnskapsdepartementet, 2010a, s. 16). Samspillet mellom barn og voksne i barnehagen bidrar til å forme barnas oppfatning av hva det innebærer å være jente og hva det innebærer å være gutt. Barn prøver ut og utforsker nye roller og atferd, og ut i fra reaksjonene de får av andre barn og de voksne rundt danner de seg en forestilling om hva som passer seg for en jente eller en gutt. I følge handlingsplanen har de senere årene har vi fått økt kunnskap om den betydningen småbarnsperioden har for senere læring og dannelse av identitet, men kjønnsforskjeller og likestilling har dessverre liten plass i norsk barnehageforskning. Det kan svekke barnehagelærerutdanningens mulighet til å gi god undervisning på feltet. I barnehagene er det tradisjon for å snakke om barn, ikke jenter og gutter. Av den grunn er det et behov for forskning som kan bidra til økt kompetanse i barnehagene om hvordan gutters og jenters kjønnsidentitet dannes og hvilke utslag det får i barnehagehverdagen (Kunnskapsdepartementet, 2010a, s. 16-17).

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, fikk på oppdrag av Kunnskapsdepartementet å gjennomføre og presentere en rapport på prosjekter med fokus på kjønn og likestilling i barnehagene (Kunnskapsdepartementet, 2010b,). Deres funn tyder på at arbeid med holdningene til barnehagepersonalet er viktigst for å nå målet om endret

kjønnsrollemønster blant barna. En viss grad av det tradisjonelle kjønnsrollemønster vises i personalets forventninger og forestilling til kjønnene, og det gir seg utslag i ulik behandling av jenter og gutter. Det vil over tid føre til at barn beveger seg i retning av en kjønnsstereotypisk væremåte og tankesett. For å endre kjønnsrollemønsteret blant barna må man jobbe med de voksnes holdninger.

I følge Handlingsplanen viser flere studier at barnehagens personale og struktur støtter opp under tokjønnsmodellen, og ved det at jenter og gutter behandles forskjellig. Jenter får mindre oppmerksomhet av personalet i form av verbal kommunikasjon, fysisk kontakt og det å bli møtt med generell interesse. Denne forskjellen vil muligens svekke jenters selvoppfatning og styrke gutters. Et av utviklingsprosjektene til Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring viser at personalet stiller forskjellige krav til gutters og jenters selvhedelse og selvkontroll, noe som var en overraskelse for personalet selv. Et funn som går igjen i studiene, er at personalgruppa både ønsker og tror at de behandler gutter og jenter likt, men i praksis bærer de med seg de rolleforventningene som finnes i samfunnet (Kunnskapsdepartementet, 2010b, s. 16-17).

Noen studier på barns lek illustrer at gutter og jenter leker forskjellig, og ofte hver for seg. Når kjønnene leker sammen, inntar de henholdsvis maskuline og feminine roller. Barn viser tidlig i leken at de kjenner godt til sitt eget kjønns kulturelle koder, og at maskulinitet fortsatt er forbundet med makt. Guttene har gjerne definisjonsmakten i leken, og jentene underordner seg og trekker seg tilbake om det kjempes om plassen. Jenter viser til en mer omsorgskompetanse i lek. Ut i fra disse forskjellene stiller forskere spørsmål rundt om kjønnene innbefatter samme mulighetene, når leken spiller så stor rolle som fundament i læring. Gjennom handlingsplanen for likestilling i barnehagen har mange barnehager gjennomført utviklingsarbeid for å fremme likestilling i barnehagehverdagen. Det er også utviklet forskningsbaserte metoder som barnehagene kan ta i bruk. Erfaringene blir oppsummert i sluttrapporten fra handlingsplanen. Barnehagene har ofte startet med å se på de voksnes holdninger og hvordan de påvirker relasjonene til barna og til barnehagens innhold (Kunnskapsdepartementet, 2010b, s. 17-18).

Som institusjon som er pålagt fra sine styringsdokumenter å jobbe med likestilling og å jobbe mot annerledeshet, er det bekymringsverdig at barnehagen er med på å bidra til et veldig

kjønnsdelt syn på barn. Når samfunnet har et rigid syn på hva som tilhører hvilket kjønn blir det veldig synlig og vanskelig for de som skiller seg ut fra normen på hva et kjønn skal være. Handlingsplanen for likestilling i barnehagen og grunnopplæring 2008-2010 legger frem at det å jobbe med de ansattes holdninger er fruktbart i forhold til å endre denne praksisen og for å endre innlæringen av rollemønstre. Et vesentlig argument er også å få flere menn i barnehagene, og hovedgrunnen er at barna trenger mannlige rollemodeller. Barna må få se og oppleve at også en mann kan være en omsorgsperson, og at kjønn i seg selv ikke har noen betydning for hvordan en gutt eller jente kan forme sine forbilder. I likhet med at fedre i dag tar større del i omsorgen for sine barn, må også barn møte menn i den offentlige barneomsorgen. Ellers vil det være vanskelig på lengre sikt å endre tradisjonelle kjønnsrollemønstre (Kunnskapsdepartementet, 2010a, s. 19).

1.3. Avgrensning

En stor diskurs innen kjønnsforskningsfeltet handler om kjønnsproblematikk er biologisk eller sosialt betinget. Bli man født slik eller blir man sosialisert inn i det. Dette er et stort tema med mange synspunkter og perspektiver. Jeg kommer ikke til å gå inn i den diskusjonen i min oppgave, da jeg ikke ser nødvendigheten til å ta stilling til dette opp mot det jeg skal se på. Når eller hvordan behovet for å uttrykke seg utenfor normen kom, spiller ingen rolle opp mot det å se på hvordan reaksjonene på uttrykket gjør seg gjeldende. Uttrykket til barna er der uansett og viktigheten av deres opplevelse av å stå i annerledesheten er fortsatt like gjeldene.

Tema som kjønn og identitet kan være diffust og innbefatte mange gråsoner. Det kan også være litt vanskelig å snakke om da man lett kan trå feil og stå i fare for å krenke individer. Hvordan man kan definere kjønn avhenger veldig hvilket perspektiv man har. En biolog vil kanskje hardnakket påstå at det bare finnes to kjønn, mens en kjønnsforsker kanskje vil operere med 7 kjønnsinndelinger. Det finnes et hav av definisjoner og mange individer som helst ikke vil bli definert, dette gjør det litt vanskelig å skrive om dette uten å gi en forklaring hva jeg legger i hvilke begreper. Av den grunn starter jeg teoridelen med en begrepsavklaring. Dette gjør jeg også for at du som leser og jeg skal få en felles forståelse, og gjøre det klart hva det er jeg forsker på.

Fordi det er så mange perspektiver på kjønn så må jeg støtte meg på noen teorier. Jeg har valgt å hente min teori fra kjønnsforskning og utviklingspsykologi med en sosialkonstruktivistisk

forståelse av barns identitetsdanning. Når man ser på kjønn som tema i norsk kontekst, så kommer man ikke utenom Esben Esther Pirelli Benestad. Ikke bare har hen en indre forståelse for temaet, men som sexolog og psykolog har han også et faglig perspektiv. Sammen med sin kone, Elsa Almås som også er sexolog, har de utgitt flere viktige bøker og bidratt stort inn i dette feltet. De forklarer i innledningen av boken *Kjønn i bevegelse* at dette er et tema som ikke bare kan forstås ut i fra vitenskapelige studier, da den i så stor grad dreier seg om å forstå enkeltmennesker subjektive opplevelser. Dette må sees på og bli akseptert som sann kunnskap (Almås & Benestad, 2001, s.11-15). Jeg anser at deres forståelse for temaet og feltet innbefatter en slik dybde og nyansert kunnskap at jeg støtter meg mye til deres arbeid.

Etter å ha presentert teori vil jeg komme inn på mitt eget datamateriale. Jeg starter med en presentasjon av metoden jeg vil bruke, hvilke etiske vurderinger jeg må ta og beskrivelse av utføringen av innsamlingen at datamateriell. Jeg vil deretter legge fram hvilke funn jeg har kommet fram til.

2. Teorigrunnlag

2.1 Begrepsavklaring: Biologisk kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og seksuell identitet.

Allerede som foster blir kjønn bestemt og det ligger i genene til barnet. Biologisk kjønn utgjøres av biologiske faktorer som ytre og indre genitalier, gener, kromosomer og kjønnshormoner. Disse faktorer bestemmer om man er biologisk mann eller kvinne. Det finnes også individer som blir født med biologiske faktorer fra begge kjønn (Bufdir ,2015,), men det er sjelden og noe jeg ikke kommer til å gå nærmere inn på i min oppgave.

Det biologiske kjønn trenger derimot ikke å samsvare med kjønnsidentiteten. Kjønnsidentitet kan forstås som individets mentale opplevelse av egen kjønn. Kjønnsidentitet er en persons opplevelse av å være mann eller kvinne, mannlig eller kvinnelig, begge deler eller ingen av delene. Et gutteaktig uttrykk hos jenter, eller et jenteaktig uttrykk hos en gutt oppfattes ikke som et uttrykk for forstyrret kjønnsidentitet så lenge personen ikke har noen dyptgripende problemer med hvilket kjønn man tilhører. Kjønnsidentitet handler altså om vår indre følelse av hvilket

kjønn vi er, og er ikke det samme som biologisk kjønn eller kjønnsuttrykk (Arntzen & Kahrs, 2013, s. 15).

Jeg støtter meg til Arntzen og Kahrs definisjonen av hva et kjønnsuttrykk er i De usynlige kjønn, da jeg finner dette som god og utfyllende forklaring. En persons kjønnsuttrykk er den måte de bevisst eller ubevisst uttrykker sin kjønnsidentitet på, eller sin mangel på kjønnsidentitet. Dette kan være i form av klær, hårfrisyrer, væremåte, stemme, sminke, bevegelsesmønster osv, og alle disse uttrykkene kan betraktes som forhandlingskort i møte med oss selv og andre. For å bli oppfattet som mann må man uttrykke seg mannlige på tilstrekkelig mange måter, og disse forhandlingene pågår hele tiden. En utfordring vil være om man ikke uttrykker seg tilstrekkelig til å havne under hverken mannlige eller kvinnelige kategori, eller ikke ønsker å havne under hverken av disse kategoriene. Kjønnsuttrykk handler altså om det man viser utad og hva som kulturelt representerer det mannlige eller kvinnelige kjønn (Arntzen & Kahrs, 2013, s. 15).

Seksuell identitet brukes vanligvis som uttrykk for hvilke(t) kjønn en blir tiltrukket av i betydningen av hvem vi ønsker å ha sex og etablere parforhold med. Tradisjonelt opererte man med to kjønn: mann og kvinne, men i dagens samfunn ser vi at det opereres med mange kjønn, der de vanligste er mann, kvinne, trans, intersex, eller ikke-kjønn (Almås, 2020,). Noen som identifiserer seg som transkjønnet vil tidvis eller hele tiden skifte til det andre kjønn, eller ta et fullt kjønnsskifte. Intersex er de som er født med biologiske eller genetiske trekk fra begge kjønn. De som ønsker å fjerne alle sosiale og fysiske kjennetegn på det å ha et kjønn (Skarpsno, 2013, s. 48-49). Seksuell identitet vil derfor romme en opplevelse av hvem en er i forhold til hva slags parforhold en ønsker å inngå i. Her finnes det mange definisjoner, men de vanligste er heterofile, homofile og bifile. En felles betegnelse som rommer alle de som ikke inngår i det tradisjonelle heteronormative forståelsen av parforhold kalles ofte skeiv eller queer (Almås, 2020,).

I min oppgave er det barns kjønnsuttrykk sett fra et voksenperspektiv jeg vil sette lupen på, og som jeg har brukt som kriterium på valg av intervjuobjekter. Jeg ønsker å se nærmere på barn som viser et annet kjønnsuttrykk enn sitt biologiske kjønn. Et barn som viser til et annet kjønnsuttrykk trenger ikke ha noe med deres kjønnsidentitet å gjøre, og heller ikke gjøre seg gjeldende i deres seksuelle identitet. Jeg vil derimot senere argumentere for at det kan ha en

sammenheng, og at det vil gjøre det desto viktigere med hvordan vi møter og reagerer på barns kjønnsuttrykk som voksenpersoner.

2.2. Kjønn og identitet

Allerede mens barnet er i magen lurer mange foreldre på hvilket kjønn det er. Det er av betydning fordi det gjerne utløser en del forventninger og hva man skal anskaffe til det kommende barnet. Om barnet viser seg å være gutt vil mange foreldre gå til innkjøp av gutteklær i blått, de dekorer barnerommet deretter, kjøper lekebiler og actionfigurer og det legges forventninger til noen av de egenskapene barnet vil inneha. Helt fra fødselen av blir barn utsatt for kjønnskategoriserende tenkning, språk, stemme og atferd. Eksempelvis vil jenter gjerne få mer trøst om de slår seg, mens guttene heller får beskjed om at det går bra og de burde løpe videre. Voksne snakker gjerne mykere til jentebabyer og de blir gjerne omtalt som søt, mens guttebabyer blir snakket til med et annet toneleie og de voksne er mer opptatt av hvor sterke de er. De voksnes atferd lærer barna mye om hvem de er (Arntzen & Kahr, 2013, s. 33).

Barnet blir bevisst sitt kjønn og sin identitet separert fra andre på samme tidspunkt, nemlig når de er rundt 1.5 år gamle. Kjønn og størrelse er de første produktene av barnets identitetsarbeid (Nielsen, 2009, s. 163). I min oppgave ser jeg på barnets uttrykk og utprøving av sin identitet, og hvordan reaksjonene spiller inn på deres senere identitetsskaping. I min utforming av problemstillingen sier det også noe om mitt syn på hva jeg tenker spiller inn på barns utvikling. Ved å stille spørsmålet om hvordan reaksjonene spiller inn, sier jeg implisitt at jeg har en forståelse av at miljø og kultur kan være avgjørende for hvordan man ser seg selv. Innen dagens syn på utviklingspsykologi ser man både på individ og miljø som faktorer i utviklingen hos barn. Utvekslingen mellom individet og omgivelsene står sentralt, og hvordan de forutsetter og påvirker hverandre. Transaksjonsmodellen forklarer disse forholdene som å se på individet og miljøet som en toveis prosess, hvor individet og miljøet virker inn på hverandre og vil i respons på hverandre endre seg over tid. Der hvor tradisjonell utviklingspsykologi har vært opptatt av individet og dens personlige egenskaper, ser transaksjonsmodellen på konteksten og de endringene som skjer over tid i møte med omgivelsene. (Askland & Sataøen, 2016, s. 20-21)

Individet bygger opp et bilde av seg selv som person gjennom alle de sosiale møtene man som menneske går inn i. Selvskapingsprosessen skjer gjennom transaksjon i møte med folk og meningssystemer, og slik blir prosessen der man skaper seg selv en evigvarende prosess. Det er barnet som organiserer den personlige bearbeidelsen, men materialet til og fortolkningsrammene for dette arbeidet kommer fra møter mellom andre mennesker. Prosessen ved å skape seg selv varer evig ved at våre tidligere erfaringer blir omformet og tatt inn i det som skjer her og nå. Nye opplevelser blir tatt inn og er igjen med på å omformulere det som har skjedd tidligere. Til enhver tid i livet har individet en tanke om hvem de er og hva de står for, og denne forståelsen av oss selv er et grunnlag for nye valg og handlinger. Samtidig gir de nye erfaringene et annet ståsted for å fortolke de tidligere erfaringene, på samme tid som de tidligere erfaringene gir en ramme for fortolkning av de nye (Askland & Sataøen, 2016, s. 21). Hva skjer når hvem man er ikke samsvarer med det miljøet forventer at man skal være?

6% av alle barn viser til et kjønnsuttrykk som bekymrer omgivelsene, men majoriteten av disse vil vokse opp som velfungerende voksne. Det betyr ikke at deres identitet vil oppleves som uproblematisk for dem selv. Mange opplever skam og skyld, og annerledesheten blir en tilleggsbelastning. Miljøet barnet vokser opp i spiller en vesentlig rolle for deres mentale helse inn i ungdomsårene og i voksenlivet. Barna kan ta opp i seg holdninger og reaksjoner fra omverdenen, og i møte med et negativt miljø kan det gjøre at barnet selv kjenner på selvforakt. Det er ikke ukjent at mange unge tar sitt eget liv istedenfor å leve med den de er (Almås & Benestad, 2021, s. 49-50) Ikke alle, men en stor prosentandel av barn som viser til et annerledes kjønnsuttrykk enn sitt biologiske kjønn blir homoseksuelle menn eller kvinner. Et mindretall av barna vil fortsette å transe i ungdomsårene og i voksen alder. Homoseksualitet er ikke like tabubelagt som det har vært tidligere, men enda tar unge mennesker livet sitt fordi de ikke finner aksept og tilhørighet for det de er. Det er nesten ti ganger så mange som strever med selvmordstanker som er homoseksuelle enn i resten av befolkningen. Denne statistikken er høyere for unge og voksne som sliter med uoverensstemmelser mellom sitt biologiske kjønn mot sin kjønnsidentitet (Almås & Benestad, 2001, s. 39-41).

Barn som viser til et motsatt uttrykk enn sitt eget kjønn er en risikogruppe som trenger oppmerksomhet. De trenger ikke oppmerksomhet fordi deres uttrykk er et problem i seg selv,

men på grunn av omgivelsenes manglende evne til å romme deres uvanligheter. Barns som transer og viser til et annet uttrykk er utsatt fordi de vekker andres angst, uro og er større fare for å mobbing, erting og plaging. Ofte møter disse barna motstand fra foreldre og foresatte. De kan også være utsatte fordi de kan være gryende homser eller lesber, som igjen er stigmatisert. Måten vi møter barn som transer eller har et motstridende kjønnsuttrykk har stor betydning i forhold til å unngå skam og skyld. En hensiktsmessig tilnærming er å ikke fokusere på barnet, men på omgivelsenes tilkortkommenhet og på vanskelighetene det skaper for dem som opplever manglende tilhørighet i form av deres uttrykk. Barn trenger støtte til å lære strategier for å møte verden og å få positive samspill i en uforstående verden (Almås & Benestad, 2001 , s. 52-54)

3. Metode: Det kvalitative forskningsintervju

På grunn av min problemstillings egenart styrer den meg mot en metode. Jeg søker individers personlige opplevelser av det å ha et annet kjønnsuttrykk som barn, og hvordan det har utartet seg for dem i søken på å finne seg selv. Ved å søke mot forståelse av individets opplevelsesverden styrer det meg til en kvalitativ metode. Denne metoden brukes når forskeren ønsker å få større forståelse for et sosialt fenomen, og det å få innblikk i informantens egne opplevelser av og erfaringer med fenomenet. Den sikter mot forståelse ved hjelp av tekst og ikke i målbare enheter og tall (Kvale & Brinkmann, 2021 , s. 42).

I utvikling av kvalitativ forskning har fenomenologien vært ytterst betydningsfull. Den har vært med på å bidra til at den kvalitative forskningen har blitt en legitim vitenskapelig metode ved å bidra til etableringen av trinn og prosedyrer i analysen. Innen en fenomenologisk metode tar sikte på å oppnå innsikt i hvordan en bestemt person, i en bestemt kontekst, forstår et gitt fenomen. Vanligvis er fenomenene man vil undersøke knyttet til opplevelser som er betydningsfulle for personen, slik som en større livshendelse eller utviklingen av en viktig relasjon. Tilnærmingen vektlegger informantens opplevelse av sin situasjon, er trofast mot denne opplevelsen, og forskeren skal forholde seg kritisk til allerede etablerte ideologier og antakelser (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 44-50).

Jeg har valgt å bruke et kvalitativt semistrukturert forskningsintervju i min søken på å finne kunnskaper og svar på problemstillingen min. Formålet med det kvalitative forskningsintervju er

å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra hans eller hennes eget perspektiv. Strukturen i forskningsintervjuet er lik den daglige samtalen, men den innehar også en bestemt metode og en struktur. Et semistrukturert intervju brukes når temaet fra dagliglivet skal forstås ut fra intervjupersonens egne perspektiver. Denne formen for intervju søker å innhente beskrivelser av personers livsverden. Metoden oppfordrer intervjupersonene til å beskrive så nøyaktig og nyansert som mulig det de opplever og føler, og hvordan de handler. Det semistrukturerte intervjuet er verken en åpen samtale eller et lukket spørreskjema. Det utføres i henhold til en intervjuguide som styrer inn på bestemte tema. Intervjuets datamaterialet er gjerne i form av skrevet tekst eller lydopptak, og utgjør materialet til en analyse (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 45-46). En intervjuguide er som et manuskript som strukturerer intervjuforløpet mer eller mindre stramt. Intervjueren bestemmer selv om de forholder seg bindene til spørsmålene og deres rekkefølge, eller om de bruker skjønn om hvor nært man forholder seg til guiden og hvordan man følger opp svarene som kommer (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 162).

3.1. Kritikk og maktforhold innen metoden

Selv om denne formen for intervju har som mål å la intervjuobjektet gi en så fri beskrivelse som mulig, ligger det allerede noen grunnantagelser i spørsmålene som blir stilt (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 44). I min utforming av spørsmålene legger jeg føringer og styrer den jeg intervjuer selv om jeg prøver å lage åpne spørsmål. Ved å stille spørsmålet om deres opplevelse av reaksjonene de fikk og på hvilken måte det har formet dem senere i livet, sier jeg implisitt at jeg tror man kan bli formet av hvordan man blir møtt på sine uttrykk som barn. Intervjuformen i seg selv innebærer en asymmetrisk maktrelasjon, da det er forskeren som setter i gang og definerer intervjusituasjonen, bestemmer tema, stiller spørsmål og bestemmer hvilke svar man ønsker å følge opp. Et slikt intervju er en enveisdialog, hvor en part har som oppgave å spørre og den andre å svare. Den er et instrumentell samtale da den er et middel for forskeren for å oppnå datamateriale. Intervjupersonen svarer fritt ut i fra de gitte spørsmål, men forskeren har monopol på fortolkning av personens utsagn (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 50).

3.2. Ethiske vurderinger

Det er særdeles viktig å ta stilling til etiske vurderinger ved bruk av intervju som metode, og dette på grunn av de komplekse forholdene som er forbundet med å gå i dybden av menneskers

privatliv og legge beskrivelsene ut i det offentlige. Ved valg av denne metoden bør man ta hensyn til mulige etiske problemer helt fra begynnelsen av undersøkelsen til man er ferdig med den endelige rapporten (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 97). Kvale og Brinkmann legger frem fire områder som kan brukes som ramme når man utarbeider en etisk retningslinje for sin kvalitative forskning, informert samtykke, fortrolighet, konsekvenser og forskerens rolle (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 102-110).

Informantene må informeres om undersøkelsens formål og prosedyrer. Ved å innhente informert samtykke sikrer seg man seg at de involverte deltar frivillig, og at de ved at det til enhver tid er mulig å trekke seg som informant. Deltakerne bør få vite hvem som får tilgang til deres materialet og hvordan det vil bli håndtert (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 104-105). Ved å legge fram tema, formål, prosedyre og kriterier for informanter i posten jeg la på sosiale medier, sikrer jeg meg at det er lystbetont for de som stiller seg villig til å delta. Det er de som kommer til meg, og ikke jeg som overtaler dem til å bli med. De får tilsendt intervjuguiden på forhånd, og vil derfor også være informert på forhånd om de spørsmålene og undertemaene som vil bli tatt opp. I tillegg til samtykkeskjema, så har informantene fått sett notatene jeg laget av intervjuet vårt, fått mulighet til å gjøre endringer og godkjent at jeg bruker det som materiale til analyse. Her sikrer jeg meg at jeg får et så nøyaktig skildring som mulig, og at informantene er fortrolig med informasjonen de har gitt meg.

Som forsker så må man forholde seg til konsekvensene av deltakelsen i undersøkelsen for informantene. Dette både med tanke på skade det kan påføre deltakeren, men også fordelene med å delta. For å kunne anta mulige etiske krenkelser som kan forekomme i undersøkelsen kreves en inngående kjennskap til undersøkelsesfeltet (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 107). Det å snakke om barndom og annerledeshet kan være følsomme tema. Vi er inne på personlige følelser og tanker, og kanskje svik eller misnøye med personer av nær relasjon. Deltakerne utleverer ikke bare seg selv, men også kanskje andre i den informasjonen de gir. Ulempen ved å delta kan være å grave i en tid som kan ha vært vanskelig og se på følgene det har hatt på senere levd liv. Det å se tilbake på barndommen og hvordan det har bidratt inn i voksenlivet kan være emosjonelt hardt. Det kan også gi følger med å utleve andre og hvordan de har forholdt seg for informantene. Siden jeg selv har vært i en lignende situasjon føler jeg at jeg har et godt grunnlag for å forstå, navigere og forholde meg sensitivt opp mot dette temaet og deltakerne. Når de selv

har ønsket å være med i studien, vil jeg anta at temaet ikke er for hardt å snakke om slik at det vil være en negativ virkning av å ha deltatt.

Konfidensialitet må også avtales med informantene, og de må være inneforstått og godtatt hva som skal gjøres med materialet. Forskningsdeltakerne har en rett til privatliv, og at de dataene som er samlet inn og lagt ut offentlig ikke skal kunne spores tilbake om de ikke ønsker dette. I verste fall kan misbruk av konfidensialitet gi juridiske problemer (Kvale & Brinkmann, 2021, s.106). Mine deltakere fikk fra første stund vite at de hadde muligheten til å være anonym, og dette var det første spørsmålet ved intervjuet. To deltakere ønsket dette, og i etterkant ser jeg ingen grunn til å nevne navn i oppgaven. Av den grunn vil alle informantene mine være anonyme og heller være tilknyttet et tall. Ingen stedsnavn eller annet som kan bekrefte deltakerens identitet er med i intervjueteksten.

Forskerens rolle, altså min integritet, kunnskap, erfaring, ærlighet og rettferdighet er faktorer som spiller inn i etiske dilemmaet ved en slik metode (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 108). Det er jeg som håndterer, behandler og analyserer informantenes data, og det er viktig at jeg er sensitiv og redelig i hvordan jeg stiller meg til dette. Jeg bringer med meg en sekk av forkunnskaper, erfaringer, ønsker om hva materialet skal si og forutinntatte antakelser. Det er viktig at jeg er bevisst dette når jeg håndterer materialet så ikke dette siver inn og får plass i det jeg skriver. Jeg stilles også ansvarlig for de teoriene og kunnskapen jeg presenterer i oppgaven og dens validitet. Det stilles også krav til en profesjonell avstand til deltakerne (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 108), og som nevnt over var dette noe jeg tenkte på ved valg av informanter.

3.3. Intervjukontekst

Konteksten til intervjuet utgjør flere enheter som til sammen blir helheten. Konteksten til et intervju kan sies å være alle de delene som bidrar inn i skapelsen og formingen av intervjuet. Vi kan se på fire aspekter ved intervjuet som skiller seg ut som betydningsfulle, som er intervjueren, intervjupersonene, kroppen og ikke-menneskers rolle. Min trygghet, spørremåte, åpenhet og erfaringer spiller en rolle inn i konteksten for intervjuet, og det gjør også informantens. Om en av oss blir nervøse eller føler oss utrygge i situasjonen vil det spille inn på helheten. Det er ikke bare hvordan jeg spør, men også kroppsspråket mitt, blikk og lytteevne er avgjørende. Den

fysiske kontekst rundt oss spiller også inn, slik som hvor vi sitter, om det er andre rundt og de mediene som brukes i intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 114- 131).

I disse tider valgte jeg å gjennomføre intervjuene digitalt, og gjorde det med lyd og video. Jeg ser både positive og negative sider ved dette. Muligens vil det å kunne sitte i sitt eget hjem eller på et ønsket sted være betryggende, men det skaper også en ekstra distanse mellom meg som intervjuer og informanten. Deres trygghet og erfaringer med slik medium kan også være avgjørende for hvor komfortable de blir i en slik setting.

På grunn av søkeprosessen ved å få ta opptak av intervjuet valgte jeg å ikke ta opptak av hverken video eller lyd. Jeg forsøkte heller å ta notater underveis, uten å se ned i papirene mine. Deretter skrev jeg et utfyllende notat etter endt intervju, som informanten kunne tilføre eller endre ved behov. Det å ikke ha opptak å jobbe ut ifra øker sjansen for å gå glipp av viktig informasjon, eller å huske feil. Jeg ville heller ikke bli for avkoblet ved å skrive veldig mye notater under intervjuet. Jeg sikrer meg dette ved å ta mitt notat tilbake til informanten til godkjenning og for å høre om de føler det mangler noe.

3.4. Gjennomføring av intervjuet

De første par minuttene av et intervju er avgjørende. Intervjupersonen vil gjerne ha en klar oppfatning av intervjueren før de legger ut om sine opplevelser og følelser for en fremmed. Gjerne skal man starte med en briefing og avslutte med en debriefing for å trygge informanten. (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 160). Jeg startet med de mer praktiske spørsmålene, slik som anonymisering og hvordan jeg forholdt meg til å samle inn informasjonen under selve intervjuet. Deretter fortalte jeg om hvorfor jeg valgte dette temaet, og ved å gjøre det fortalte jeg om meg selv. Jeg la fram hvordan jeg var som barn, og situasjonen som fikk meg til å reflektere mer rundt barn og reaksjonene de får på kjønnsuttrykk. Hva jeg valgte å si var nøye planlagt da jeg ikke ville legge noen føringer over hva mine tanker om de spørsmålene jeg stiller eller hva jeg ønsker å komme fram til. Jeg føler dette gav et godt grunnlag for informantene å dele videre og jeg håper det var med på å ufarliggjøre situasjonen. Etter endt intervju fortalte jeg hva jeg kom til å gjøre med materialet og at de fikk notatet sendt tilbake til godkjenning. Dette håper jeg også var betryggende, slik at de ikke skal gå å kjenne på å ha delt for mye eller å være redd for at jeg feilrepresenterer utsagn.

For meg var det veldig naturlig og forholde meg løst til intervjuguiden, som kan sees i sin helhet i vedleggene. Jeg startet intervjuet med at jeg ønsket at de fortalte meg om hvordan deres kjønnsuttrykk var. De fleste begynte veldig beskrivende også glei det naturlig videre. Jeg lot for det meste informanten styre veien vi tok, og spurte utdypende spørsmål til de tema informanten kom med. Når den tråden var ferdig, sirklet jeg tilbake til intervjuguiden og beveget oss inn til tema som enda ikke var besvart. Den måten å holde intervju på følte veldig avslappende og at samtalen gikk mer på informantens premisser. Jeg tror jeg fikk mer ut av å la de erindre dit tankene førte samtalen, enn slavisk å følge mitt oppsett av spørsmål. De spørsmålene jeg stilte var for det meste oppfølging til det som allerede ble sagt og fri for akademisk språk. Intervjuerens spørsmål bør være korte og enkle (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 165), og jeg kjente ved første intervju at spørsmålene jeg hadde i intervjuguiden ble for mektige. Allerede ved første spørsmål på det første intervjuet slapp jeg intervjuguidens formulering, og det følte bedre og mer flytende.

4. Analyse

Den vanligste formen for dataanalyse er å kategorisere, eller kode, datamaterialet. Når man koder intervjuuttalelser går man gjennom intervjuteksten og koder relevante avsnitt, for så å hente fram de kodede avsnittene til fornyet granskning. Koding fører igjen til kategorisering, som utgjør at lange intervjuuttalelser kan reduseres til noen få kategorier. Når man koder med faste kategorier kan man se på nærværet eller fraværet av et fenomen. Derfra kan man se på likheter og ulikheter på enkel og strukturert måte (Kvale & Brinkmann, 2021, s.226-228). Når jeg analyserer vil jeg utføre en enkel koding, og se på nærværet eller fraværet av fenomener. Jeg vil kalle det en enkel koding, da datamaterialet mitt ikke er av så stort omfang og vil ikke kreve en avansert form for koding. Ved å gjøre dette kan jeg enkelt se i målbar form tilstedeværelsen av fenomener blant mine intervjupersoner. Det vil også kunne knytte sammenfallende tema og danne naturlige kategorier på tvers av intervjuene.

Med hvordan jeg utførte intervjuene vil jeg påstå at jeg allerede har foretatt en meningsfortetting. Det innebærer en forkortelse av intervjupersonenes uttalelser til kortere formuleringer. Lange setninger komprimeres til kortere, og essensen av meningen av det som blir uttrykt gjengies med færre ord (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 232). Ved å skrive få notater under selve intervjuet, for

så å skrive et sammendrag over samtalen, vil jeg argumentere for at dette allerede har blitt gjort i min innsamling av materiell. Intervjutekstene som jeg vil arbeide ut ifra vil da være, etter min mening, meningsfortettinger av det gjennomførte intervjuet.

Når man anvender seg fritt av forskjellige typer verktøy, teknikker eller metoder i analyseprosessen, kalles det en bricolage tilnærming. Det står egentlig i kontrast til analyseverktøy som koding (Kvale & Brinkmann, 2021, s.263.264), men ved å bruke koding som en av teknikkene vil det bare være en del av måte jeg vil angripe materialet jeg har. Ved å se på alt materialet som helhet og skaffe meg et overblikk, kan jeg se etter mønstre som går igjen. De mønstrene som gjentar seg skaper plausibilitet (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 264). Ved å knytte opptelling av meninger eller fenomener, sammen med meningsgivende utsagn, for så å knytte dette til teori håper jeg å skape validitet og reliabilitet.

4.1. Validitet

Validitet, eller gyldighet, riktighet og styrke, må gjennomsyre hele prosessen. Den sier noe om kvaliteten på forskningen, og om den er håndtert objektivt og med reliabilitet i funnene. Resultatene må være troverdige ut i fra premissene og burde kunne reproduseres med likt utfall. Valg av riktig metode inngår i validiteten av forskningen, og at man undersøker det man er ment å undersøke. Det må inngå i forberedelse, under innsanking og håndteringen av materiale, utformingen av funnene, for å kunne gi et valid produkt. Forskerens evne til å håndtere metodene, den håndverksmessige kvaliteten på undersøkelsen, kontinuerlig sjekk av funnene og en teoretisk fortolkning er med på å danne en god validitet (Kvale & Brinkmann, 2021, s. 275-279). Jeg er på ingen måte en drevet forsker, og dette er mitt første møte med den kvalitative forskningsmetoden, det å holde forskningsintervju og analyse av eget materiell. For å kunne etterstrebe validitet i oppgaven min krever det at jeg forankrer valgene mine i teori og støtter meg til teorien i prosessene. Jeg føler jeg har en god forståelse og brenner for det overordnede temaet jeg undersøker, men har vært veldig usikker på prosessen. Det har vært svært viktig for meg å jobbe for og forholde meg objektiv inn mot temaet, da jeg har mye følelser rundt det. Dette må ikke få farge mine funn og min validitet.

5. Funn

De fem intervjupersonene mine er alle damer i alderen 20-50 år. De har overraskende like historier.

5.1. Kjønnsuttrykket, et valg eller autonomi?

Alle fem informantene beskriver uttrykket sitt som om det ikke var et bevisst valg. De bare var sånn. Slik som Informant 1 uttrykker det: “Jeg likte å gjøre det som guttene gjorde og prøvde ikke å være som de, jeg bare var det.” Alle forklarer uttrykke sitt som at det var bare den de er, og ikke at det var et forsøk på å være som noen annen. Slik jeg tolker det var de som barn autonome mot seg selv både i væremåte og uttrykk. Når de forklarer sitt uttrykk er det gjerne utseende og interesser som blir lagt fram. Alle beskrev seg selv som aktive barn, og at det var avgjørende for hvordan de kledde seg. Det var problematisk å klatre i trær med kjole og det var lettere å skrape opp knær. Langt hår var i veien når man spilte fotball og lekesloss. “Er den jeg er.” Jeg tolker dette som et uttrykk for identitet. Som sett på tidligere er identitetsbegrepet innen psykologien en opplevelse av å være seg selv. Identitet referer til et bestemt innhold som er bevisst for personen det gjelder (Nielsen, 2009, s. 155). Slik som informant 1 sier, det var ikke noe hun prøvde på det var noe hun var. Identitet handler om den indre forståelsen av seg selv, men om vi skal se på subjektet kan vi si det er det man legger utad. Subjektbegrepet er styrt av det indre, men er igjen underkastet de ytre rammene som de blir fortolket ut i fra. Om man skal se kjønn ut i fra subjektivering, kan man si at kjønn er noe man gjør og ikke noe man er (Nielsen, 2009, s. 158-162). Men om kjønn både er en dels identitet og dels subjektivitet, så vil det da både være en personlig og en kulturell konstruksjon. Man er den man er, men man er også den andre antar at du er. Rammene på hva som passer inn i hvilket kjønn er kulturelt betinget når man ser bort i fra biologien, men biologien sier noe om hvem du burde være.

Innenfor relasjonell psykoanalytisk teori forstås subjektivitet som indre meningsdanning som gradvis etableres ved de erfaringene man gjør i livet. Erfaringene bearbeides og internaliseres, og slik bidrar affekter og følelser til de indre bildene vi har om oss selv og fortellinger om oss selv i relasjon til andre. I følge psykoanalytisk teori har barndommen en særdeles viktig betydning. Det er her vi gjør de første erfaringene og starten på å bli subjekter i forhold til andre. Det er i

barndommen vi danner de første bildene av hvem vi er og hvem de andre er. De psykiske tolkningene av relasjonserfaringer avleirer seg som bevisste eller ubevisste endringer i våre reaksjoner, selvbilde og følelseshåndtering. Over tid setter de ulike interaksjonserfaringene seg i vår identitetskonstruksjon, og blir med på å forme den man er. For eksempel vil det “å gjøre kjønn” ikke bare være en del av opprettholdelsen av den sosiale normen for kjønn, det blir over tid internalisert i den vi er (Nielsen, 2009, s. 163). Eller vil reaksjonene på hvordan vi “ikke gjør kjønn” utgjøre en forskjell i hvem vi tenker at vi er?

5.2. Er du gutt?

Fire av informantene forteller uoppfordret om hendelser hvor de ble mistolket som gutt, eller hvor de har fått spørsmål om de var gutt eller jente. En forteller at hun fikk spørsmål om sin seksuelle legning. Flere sier at dette er hendelser som har gjort inntrykk og som de husker godt. Informant 4 forteller at om noen ønsket å såre henne var det gjerne ved å kalle henne gutt. Hun forteller at disse kommentarene enda henger ved henne, og at hun den dag i dag har en liten frykt for å se ut som en mann. Hvorfor gir akkurat det å bli mistolket som feil kjønn så sterke reaksjoner? Som sett på tidligere er kjønn noe av det første barns identitetsarbeid (Nielsen, 2009, s. 163). Ut i fra intervjuene så er det ingen av informantene som sier de hadde uoverensstemmelser mellom sitt biologiske kjønn og sin kjønnsidentitet. Biologisk var de jenter, og så på seg selv som jenter. De passet kanskje ikke inn i de rammene samfunnet satte for hvordan en jente skulle være, men ingen uttrykker at de hadde noen indre konflikt om hvilket kjønn de var.

Det å høre til handler om å skape mening i tilværelsen. Altså det å oppleve sammenheng mellom meg selv og det omkring meg. Alle individer søker forståelse av sin egen plass og muligheter i de kulturelle og sosiale rommene de befinner seg i (Askland & Sataøen, 2016, s. 109). Hvordan man oppfatter seg selv som kjønn, og hvordan man ytrer seg som sosialt subjekt representerer to ulike nivåer i individets selvpålevelse (Askland & Sataøen, 2016, s. 156). Det å få spørsmål om sitt kjønn, noe som er en veldig grunnleggende del av vår identitet, må rokke ved vår forståelse om oss selv. Kanskje det treffer ekstra hardt fordi det viser til gapet av samsvar mellom vår forståelse av oss selv, mot hvordan vi blir tolket av uttrykket vi har. Det danner en forståelse for hvor mye deres uttrykk faller utenfor normen i det kjønnete samfunnet og de rigide rammene på

hva kjønn er. Ikke bare er jeg litt guttete, men jeg er så lite jentete at det setter spørsmålsteget ved mitt kjønn.

5.3. Endring av uttrykk

Informant 1 forteller at hun husker at hun følte seg annerledes som barn, og at det plaget henne litt. Stilen hennes ble alltid påpekt og det faktum at hun lekte veldig røft og ble skitten. En annen informant sier at det var like mye mødrene til de andre jentene som kommenterte utseende hennes, men at det ikke var i negativ forstand. De bare påpekte hvordan hun så ut, men i lengden så ble det litt kjipt.

Fire av de fem informantene forteller at de ble eller prøvde å bli mer feminine i ungdomsårene. To forklarer det med at de av lei av å få kommentarer og være annerledes, de to siste forklarer skiftet med at de hadde et indre ønske om det selv. Det indre ønske kom ved at de ble interessert i gutter og ville også bli sett på av guttene.

Benestad og Almås beskriver at det ikke er enkelt å være barn som differensierer i kjønnsuttrykk fra de andre, men at det i ungdomsårene blir verre. Toleransen for et barn som er rare og annerledes er større enn det er for en ungdom som ikke tilpasser seg normen. Barn blir gjerne beskyttet av foreldrene, men har et tynnere skjold mot omgivelsene som ungdommer. Som barn er det gjerne foreldre som man ser opp til, men det endrer seg gjerne i ungdomsårene. For ungdom som uttrykker seg på måter som ikke passer normen, blir det vanskelig å skaffe seg rollemodeller eller finne idealer som samsvarer med den man er. Når avstanden mellom muligheter og ideal blir uoppnåelig, oppleves avmakt. Ungdom er generelt mer sårbare da de ikke enda har mestringsstrategier som fungerer optimalt. Det å endre seg for å passe inn, eller være tro mot seg selv og oppleve utenforskap kan være vanskelig for ungdommer å håndtere (Almås & Benestad, 2001, s. 36-37). Dette forklarer kanskje hvorfor fire av informantene gjorde endringer på uttrykket sitt i ungdomsårene. Det var vanskeligere å stå i annerledesheten som ungdom. Informant 2 forteller at da hun i ungdomstiden ble mer feminin fikk hun også kommentarer på at det ikke var henne. Hun er også den eneste som rapporterer at hun ikke var komfortabel med sitt mer feminine uttrykk og senere fant tilbake til seg selv.

5.4. Reaksjoner fra voksne

Fire av informantene rapporterer at de ikke husker noen eller at de ikke fikk negative opplevelser ved voksnes reaksjoner til deres uttrykk. Den siste informanten forteller om en farmor som ikke likte at hun hadde et så guttete uttrykk, og det resulterer i at de den dag i dag ikke har noen god relasjon. Alle informantene trekker fram mor som støttende og en pådriver for at de skulle kunne få være seg selv. Ingen husker noen negative reaksjoner fra voksne fra barnehage eller barneskolen.

Ved spørsmål om hvordan de voksnes reaksjoner har bidratt til deres evne til å være seg selv, svarer alle at den støtten og aksepten de fikk av mor og nærmeste familie har vært avgjørende for hvor trygg og stødig de står i sitt egen skinn i dag. Nå i voksen alder nevner to at det å stå i annerledesheten har gjort dem robuste.

Selv om de har stått i annerledeshet, har de likevel kjent på en tilhørighet. God tilhørighet oppstår når man opplever at andres oppfatninger er i overensstemmelse med selvoppfatningen, og når det som andre oppfatter om deg blir positivt verdsatt (Almås & Benestad, 2001, s. 220). Det å bli verdsatt for den man er av familie, venner og andre i miljøet vil være avgjørende for å utvikle en god selvfølelse. Mine informanter prisgir altså den støtten de fikk av sine voksenpersoner, men hva med de som ikke hadde en støttende mor? Her vil jeg spore av litt og så komme tilbake til dette spørsmålet i drøftingen. For hvordan har det seg at alle mine informanter har så lik historie, og en historie som ender godt?

6. Drøfting

Jeg stusset på hvor like historiene til de fem informantene var når jeg begynte analyseprosessen. For det første var det bare kvinner som hadde meldt seg, og selv om jeg forsøkte å få tak i hvertfall en mann, fikk jeg ingen mannlige informanter. I dagens samfunn blir gutter med et feminint uttrykk i større grad sett på som problematisk enn jenter som har et maskulint uttrykk (Almås & Benestad, 2001, s. 48). Denne teorien bekreftes av en landsomfattende representativ spørreundersøkelse om holdninger til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner utført av Normann Andressen og Hilde Slåtten (Anderssen & Slåtten, 2008.). Det finnes mange spekulasjoner og forklaringer på hvorfor det har blitt slik, men jeg kommer ikke til å gå inn i dybden på dette.

Fordi menn med et feminint uttrykk i større grad sliter med å bli sosialt akseptert, vil det også tilsi at de blir ekskludert i større grad. Ekskludering, avvisning og negative reaksjoner avler angst, skam og et negativt selvbilde (Arntzen & Kahrs, 2013, s. 104). Jeg vil argumentere for at forklaringen på likheten på informantene mine, og hvorfor det bare var kvinner ligger her. De som har hatt en vanskelig barndom og ikke blitt akseptert, vil kanskje enten leve med sitt uttrykk i skjul eller ikke klare å være komfortabel med den de er i dag. Jeg ser gjennom å ha lest mye på dette temaet at hvordan man får stå i kraft av seg selv til nåde for andre spiller i stor grad inn på psyken. De som sliter med å stå i sin identitet sier seg kanskje ikke så villig til å delta i en slik intervjurunde. Det kan være vanskelig å utlevere familie eller miljøet man vokste opp i, det kan være vanskelig å snakke om en vanskelig tid eller det kan være de fortsatt lever i skam og sliter med sin identitet.

Ut i fra mine funn kan jeg lese at den støtten de har fått, mener informantene selv, har vært svært betydningsfull i deres identitetsdannelse og det å stå støtt i den de er i dag. Jeg tror derimot jeg har fått et knippe av solskinnshistorier og ikke fått et reelt syn på spekteret av hvordan barn med et annet kjønnsuttrykk faktisk blir møtt. Nå i retrospekt ville jeg heller ha prøvd flere metoder for å skaffe informanter annet enn å la de komme til meg. Kanskje jeg ved å prøve å finne et større spekter av miljøer og aktivt spørre enkeltpersoner kunne fått et bredere blikk. Det hadde vært veldig interessant å fått hvertfall en subjektiv opplevelse fra det andre spekteret av måter å bli møtt på, og hørt hva de hadde sagt om hvilken rolle reaksjonene på deres uttrykk har spilt inn i deres identitetsdannelse. Jeg føler også det hadde gitt større validitet til min oppgave å fått funn som hadde gjenspeilet det bilde teorien maler.

Selv om jeg mener jeg har fått solskinnshistorier så kan vi se på informantenes historier opp mot likestillingsbegrepet. Slik som jeg så på tidligere så er likestilling nært forbundet med begrepet likeverd, og jeg vil gjerne bruke likeverd begrepet for å tydeliggjøre hva jeg ønsker å si. Likeverd som begrep kan være like samlende som begrepet likestilling, i den forstand at det er knyttet forskjellige meningsforståelser til ulike sosiale kategorier, men kategoriene ikke er likeverdige. Noen kategorier blir sett på som normale og vanlig (Askland & Rossholt, 2012, s. 91). Jeg tror ikke mine informanter følte seg likeverdige som jenter, og heller ikke likeverdige som gutter. De var ikke like mye verd som jenter fordi de ikke passet helt inn i den sosiale

kategori, de var heller ikke innenfor kategorien for gutter. Fordi kjønnene ikke er likestilt, altså de sosiale og kulturelle forståelsene og rammene for kategorien jente og gutt er forskjellige, vil det være vanskelig å ha en fot i hver av kategoriene.

Siden ingen av mine informanter sier at de husker verken negative eller positive reaksjoner på deres uttrykk fra barnehage eller skole, kan det leses som om at vi har en hensiktsmessig måte eller har gode holdninger i forhold til barns kjønnsuttrykk. Jeg vil derimot påpeke det samfunnsmandatet vi som jobber i barnehagen har. Vi skal fremme likestilling, mangfoldet og gjensidig respekt i følge Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017,), og vi har en gylden mulighet å påvirke barns syn på kjønn, kjønnsroller og rikke ved rammen som kulturen og samfunnet setter på kjønn. Jeg vil igjen gå til Handlingsplanen for likestilling i barnehagen og grunnopplæring 2008-2010, som sier hvordan vi som jobber i barnehagen er med på å innlære barn i et kjønn samfunn (Kunnskapsdepartementet, 2010a,). Selv om vi ikke kommer med negative utsagn til barn som viser til et annet kjønnsuttrykk, så er det veldig viktig at vi forholder oss aktivt overfor vår rolle som modeller og skaper av normer for hvordan kjønn blir behandlet. Vi må være bevisste på våre egne holdninger til kjønnsroller, ikke bare for de med et annet uttrykk, men til alle. Vi kan gjøre en forskjell med vise til og normalisere uttrykk som er utenfor normen, lære barn om de forskjellige sammensetningene familier kan ha, endre forståelsen på hva som er gutteting og jenteting, og hva som forventes av kjønnene. Vi har en arena for å sette dette på dagsorden, for det å jobbe med miljøet og omgivelsene rundt vil hjelpe de barna som har et annerledes uttrykk.

I følge Askland og Rossholt er oppgaven til vi som jobber i barnehage å tegne et kart over et terreng som ikke har vært utforsket tidligere. Vi må vite hva vi mener om kjønn og likestilling, bli klar over hvordan vi praktiserer kjønn i arbeidet og få bekreftelse på det vi gjør er i samsvar med de offisielle holdningen til likestilling mellom kjønnene (Askland og Rossholt, 2012, s. 105). Den sterkeste faktoren i hva som styrer en yrkesutøvers praksis er deres yrkesteori. Vi må også se på våre underliggende antagelser, som er et samlebegrep for de holdninger, verdier, erfaringer og de bevisste og ubevisste kunnskapen som ligger til grunn for hvordan vi forstår verden. Underliggende antagelser er det som taler til oss når vi tenker "sånn er det bare". "Dukker er en jenteting", kan være et eksempel på en antagelse. Vi har blitt innlært til å tro det,

og tar det nå som naturlig, selvsagt og innforstått. Når vi skal nøste i og løse opp om disse innforståthetene, blir vi nødt til å forenkle og se på vår praksis i forhold til kjønn i enkeltsituasjoner. Vår praksis må sees i lys av menneskesyn, syn på barn, religiøse syn, samfunnssyn, politiske syn osv (Askland og Rossholt, 2012, s. 109-110). Hva betyr mine handlinger sett i lys av disse kategoriene? Kan vi gå i dybden på mine underliggende antagelser om kjønn og se om det er teori eller mangel på teori som ligger til grunn?

7. Avslutning

Som avslutning på oppgaven skal man gi et svar på problemstillingen for oppgaven. Hvor gjeldende er voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets biologiske kjønn for deres identitetsskaping? Ut i fra mine funn og det jeg leser av teori er de voksnes holdninger viktige for hvordan barnet vil se og forstå seg selv. Det vil ha en avgjørende rolle for deres trygghet til å være seg selv, og det å stå stødig i en verden hvor en rigid forståelse av kjønn ikke rommer dem. Dette kjønnede samfunnet gjenspeiles i barnehagen, både blant barna og de voksne. Det som har gjort mest inntrykk på meg, og det jeg sitter igjen med som det viktigste jeg tar med meg etter å ha gått i dybden på dette temaet, er muligheten vi i barnehagen har på å løse opp på tøylene som holder kjønn fast. Klarer vi å grave i våre egne holdninger, se det i lys av vår praksis og gi barna en hverdag hvor kjønn ikke er med å definerer hvordan de blir møtt, hva de kan gjøre eller hvem de er, tror jeg vi bidrar til et rausere samfunn når det kommer til kjønn. Når årsmodell etter årsmodell av barn kommer ut av barnehagen med en løsere forståelse av hva som tilhører hvilket kjønn, vil man kanskje over tid kunne endre samfunnets holdninger. Endrer rammene seg og hvordan vi som samfunn ser på kjønn vil de barna med et annet kjønnsuttrykk ha en annen mulighet for tilhørighet enn de har i dag. Jeg vil reflektere over hvordan jeg møter kjønn, hvordan jeg snakker til en jente eller en gutt, ta et oppgjør med mine egne holdninger og vær med å løsne tøylene. Mitt ønske at alle som er slik som den herlige gutten jeg møtte i barnehagen, som danset rundt i Elsa-kjole, skal føle på tilhørighet, aksept og kjenne at de har en verdig plass i samfunnet. At kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk eller seksuell legning ikke skal være utslagsgivende i forhold til barn og unges mentale helse. Kanskje denne oppgaven kan være et lite bidrag?

8. Kilder

Almås, E. (2020). *Seksuell identitet*. Det store medisinske leksikon. Hentet fra:

https://sml.snl.no/seksuell_identitet

Almås, E. & Benestad, E. E. P. (2001) *Kjønn i bevegelse*. Oslo: Universitetsforlaget

Anderssen, N. & Slåtten, H. (2008). *Holdninger til lesbiske kvinner, homofile menn, bifile kvinner og menn og transpersoner (LHBT-Personer). En landsomfattende representativ spørreundersøkelse, 2008*. Hentet fra:

https://bora.uib.no/bora-xmli/bitstream/handle/1956/3071/Holdninger_til_lhbt-personer_rapport.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Artzen, M. & Kahrs, K. (2013). *De usynlige kjønn*. Bergen: Fagbokforlaget

Askland, L. & Rossholt, N. (2012). *Kjønnsdiskurser i barnehagen. Mening. Makt. Medvirkning*. (2. utg). Bergen: Fagbokforlaget

Askland, L. & Sataøen, S. O. (2016). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk

Barnehageloven. (2016). *Lov om barnehager (Barnehageloven)*.(LOV-2005-06-17-64). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Buudir. (2015, 13. April) *Kjønn*. Hentet fra: https://www.buudir.no/lhbt/lhbt_ordlista/k/kjonn/

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2021). *Det kvalitative forskningsintervju* (3.Utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk

Kunnskapsdepartementet. (2010a). *Handlingsplan for likestilling i barnehagen og*

grunnopplæring 2008-2010. Hentet fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/likestilling/kd_handlingsplan-for-likestilling_web_09.08.pdf

Kunnskapsdepartementet. (2010b). *Nye barnehager i gamle spor? Hva vi gjør, og hva vi tror.*

Status for likestillingsarbeidet i norske barnehager 2010. Hentet fra

<https://likestillingssenteret.no/wp-content/uploads/2016/02/Nye-barnehager-i-gamle-spor-2010.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Likestillings- og diskrimineringsloven. (2018). *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)*. (LOV-2017-06-16-51). Lovdata.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51/KAPITTEL_2#%C2%A713

Nielsen, H. B. (2009). Kjønn og identitet. I Lorentzen, J. & Mühleisen, W. (Red.)

Kjønnforskning. En grunnbok. (2. utg.). (s. 153- 168). Oslo: Universitetsforlaget

Skarpsno, H. E. (2013). *Barn og seksualitet. Utfordringer i barnehagen*. Oslo: SEBU Forlag

Intervjuguide

Bachelor barns kjønnsuttrykk. Av Siri Hemmingby Hage

Navn på informant: ##### (ønsker du å være anonym?)

Du har blitt valgt som informant siden du som barn hadde en tendens til å uttrykke deg ved et annet kjønnsuttrykk enn ditt biologiske kjønn. Kanskje var du det man gjerne kaller en guttejente/ eller en feminin gutt. Dette vil jeg gjerne høre mer om.

Spørsmål 1: (her opererer jeg med at vi som barn blir tenkt på som gutt eller jente, men det kan godt tenkes at du i dag ikke vil assosieres ved et kjønn)

Som barn hadde du en tendens eller et ønske om å uttrykke deg via elementer som av mange assosieres med det motsatte kjønn. Kan du fortelle litt om hvordan dette kom til uttrykk hos deg?

- Hva faktisk gjorde du/fikk du gjøre/bruke?
- Hva ønsket du at du kunne fått gjort/brukt som du kanskje ikke fikk eller velge å ikke uttrykke?
- I hvilken alder kan du huske at du begynte?
  - Hvordan utartet det seg oppover alderstrinnene?

Spørsmål 2:

Kan du huske noen reaksjoner du fikk ut i fra dine uttrykk? Gjerne kom med eksempler.

- Hvordan stilte foreldrene dine seg til dine ønsker/uttrykk?
- Hvordan stilte andre voksne seg til dine ønsker/uttrykk?
- Hvordan stilte andre barns seg til dine ønsker/uttrykk?

Spørsmål 3:

Kan du fortelle litt hvordan noen av disse reaksjonene fikk deg til å føle deg som barn?

- Hvordan fikk positive eller støttende reaksjoner deg til å føle deg?
- Hvordan fikk negative reaksjoner til å føle deg og hva tenkte du om det?
- Tror du reaksjonene du fikk gjorde noe i positiv eller negativ retning for dine uttrykk for deg som barn?
- Hva tenker du om reaksjonene og følelsene du fikk nå som du er voksen?

Spørsmål 4:

Tenker du at de reaksjonene du fikk på dine tidlige utprøvinger/ditt uttrykk har gjort noe med din identitetsskaping senere i livet og fram til i dag, i så fall på hvilken måte?

- Hva har de reaksjonene du fikk som barn gjort med din evne til å "finne deg selv", føle deg trygg på den du er, tørre å være deg selv eller forstå hvem du er?
- Føler du i dag at du kan leve/at du lever som "den du virkelig er"?
- Har du følt noen form for skam over å være "den du er", i så fall hvorfor tror du at du har følt/føler det slik?

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«*Barns kjønnsuttrykk*»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se på hvordan reaksjoner på barns kjønnsuttrykk gjør seg gjeldende i deres identitetsskaping. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Problemstillingen lyder som følger:

Hvordan vil voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets kjønn gjøre seg gjeldende i barnets identitetsskaping?

Jeg ønsker å innhente data fra voksne som utforsket og uttrykte seg ved det som vil sies å tilhøre det andre kjønn som barn, og hvilke reaksjoner de husker å ha fått på dette. Jeg vil også spørre om hva det utgjorde for deres identitetsdanning. Ved å se på dette håper jeg å få belyst i hvilken grad andres reaksjoner på disse uttrykkene vil utgjøre noe for utviklingen av barnets identitet og autonomi..

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg ønsker å bruke en kvalitativ metode for innhenting av data, og ved å bruke intervju. Dette fordi jeg ønsker å få tak i fokusgruppens opplevelse og tanker om det som er mitt tema.

Fokusgruppen jeg vil bruke er voksne som i sin barndom på en eller annen tid hadde et kjønnsuttrykk som kan sies å tilhøre det motsatte kjønn. Intervjuet vil bli utført digitalt og jeg vil lage et notat av samtalen. Det vil være mulig å forholde seg anonym om det er ønskelig.

- *Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at vi avtaler en tid som passer og møtes på en digital plattform som du ønsker. Det vil ta deg ca. 30-45 minutter. Du vil i forkant få tilsendt intervjuguide med alle spørsmålene.*

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30. April 2021.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Atle Krogstad, Gro Anita Kamsvåg

Student

Siri Hemmingby Hage

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Barns kjønnsuttrykk*. Jeg samtykker til:

- ✓ å delta i intervju.

Dato: 22.02.21

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Barns kjønnsuttrykk»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se på hvordan reaksjoner på barns kjønnsuttrykk gjør seg gjeldende i deres identitetsskaping. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Problemstillingen lyder som følger:

Hvordan vil voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets kjønn gjøre seg gjeldende i barnets identitetsskaping?

Jeg ønsker å innhente data fra voksne som utforsket og uttrykte seg ved det som vil sies å tilhøre det andre kjønn som barn, og hvilke reaksjoner de husker å ha fått på dette. Jeg vil også spørre om hva det utgjorde for deres identitetsdanning. Ved å se på dette håper jeg å få belyst i hvilken grad andres reaksjoner på disse uttrykkene vil utgjøre noe for utviklingen av barnets identitet og autonomi..

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg ønsker å bruke en kvalitativ metode for innhenting av data, og ved å bruke intervju. Dette fordi jeg ønsker å få tak i fokusgruppens opplevelse og tanker om det som er mitt tema.

Fokusgruppen jeg vil bruke er voksne som i sin barndom på en eller annen tid hadde et kjønnsuttrykk som kan sies å tilhøre det motsatte kjønn. Intervjuet vil bli utført digitalt og jeg vil lage et notat av samtalen. Det vil være mulig å forholde seg anonym om det er ønskelig.

- *Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at vi avtaler en tid som passer og møtes på en digital plattform som du ønsker. Det vil ta deg ca. 30-45 minutter. Du vil i forkant få tilsendt intervjuguide med alle spørsmålene.*

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes *30. April 2021*.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

(Veileder)

Atle Krogstad, Gro Anita Kamsvåg

Student

Siri Hemmingby Hage

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Barns kjønnsuttrykk*. Jeg samtykker til:

- ✓ å delta i intervju.

Dato: 22.02.21

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«*Barns kjønnsuttrykk*»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se på hvordan reaksjoner på barns kjønnsuttrykk gjør seg gjeldende i deres identitetsskaping. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Problemstillingen lyder som følger:

Hvordan vil voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets kjønn gjøre seg gjeldende i barnets identitetsskaping?

Jeg ønsker å innhente data fra voksne som utforsket og uttrykte seg ved det som vil sies å tilhøre det andre kjønn som barn, og hvilke reaksjoner de husker å ha fått på dette. Jeg vil også spørre om hva det utgjorde for deres identitetsdanning. Ved å se på dette håper jeg å få belyst i hvilken grad andres reaksjoner på disse uttrykkene vil utgjøre noe for utviklingen av barnets identitet og autonomi..

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg ønsker å bruke en kvalitativ metode for innhenting av data, og ved å bruke intervju. Dette fordi jeg ønsker å få tak i fokusgruppens opplevelse og tanker om det som er mitt tema.

Fokusgruppen jeg vil bruke er voksne som i sin barndom på en eller annen tid hadde et kjønnsuttrykk som kan sies å tilhøre det motsatte kjønn. Intervjuet vil bli utført digitalt og jeg vil lage et notat av samtalen. Det vil være mulig å forholde seg anonym om det er ønskelig.

- *Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at vi avtaler en tid som passer og møtes på en digital plattform som du ønsker. Det vil ta deg ca. 30-45 minutter. Du vil i forkant få tilsendt intervjuguide med alle spørsmålene.*

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30. April 2021.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

(Veileder)

Atle Krogstad, Gro Anita Kamsvåg

Student

Siri Hemmingby Hage

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Barns kjønnsuttrykk*. Jeg samtykker til:

- ✓ å delta i intervju.

Dato: 23.02.21

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«*Barns kjønnsuttrykk*»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se på hvordan reaksjoner på barns kjønnsuttrykk gjør seg gjeldende i deres identitetsskaping. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Problemstillingen lyder som følger:

Hvordan vil voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets kjønn gjøre seg gjeldende i barnets identitetsskaping?

Jeg ønsker å innhente data fra voksne som utforsket og uttrykte seg ved det som vil sies å tilhøre det andre kjønn som barn, og hvilke reaksjoner de husker å ha fått på dette. Jeg vil også spørre om hva det utgjorde for deres identitetsdanning. Ved å se på dette håper jeg å få belyst i hvilken grad andres reaksjoner på disse uttrykkene vil utgjøre noe for utviklingen av barnets identitet og autonomi..

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg ønsker å bruke en kvalitativ metode for innhenting av data, og ved å bruke intervju. Dette fordi jeg ønsker å få tak i fokusgruppens opplevelse og tanker om det som er mitt tema.

Fokusgruppen jeg vil bruke er voksne som i sin barndom på en eller annen tid hadde et kjønnsuttrykk som kan sies å tilhøre det motsatte kjønn. Intervjuet vil bli utført digitalt og jeg vil lage et notat av samtalen. Det vil være mulig å forholde seg anonym om det er ønskelig.

- *Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at vi avtaler en tid som passer og møtes på en digital plattform som du ønsker. Det vil ta deg ca. 30-45 minutter. Du vil i forkant få tilsendt intervjuguide med alle spørsmålene.*

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30. April 2021.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Veileder)

Atle Krogstad, Gro Anita Kamsvåg

Student

Siri Hemmingby Hage

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Barns kjønnsuttrykk*. Jeg samtykker til:

- ✓ å delta i intervju.

Dato: 24.02.21

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet «*Barns kjønnsuttrykk*»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å se på hvordan reaksjoner på barns kjønnsuttrykk gjør seg gjeldende i deres identitetsskaping. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Problemstillingen lyder som følger:

Hvordan vil voksnes holdninger til barns kjønnsuttrykk som er motstridende til barnets kjønn gjøre seg gjeldende i barnets identitetsskaping?

Jeg ønsker å innhente data fra voksne som utforsket og uttrykte seg ved det som vil sies å tilhøre det andre kjønn som barn, og hvilke reaksjoner de husker å ha fått på dette. Jeg vil også spørre om hva det utgjorde for deres identitetsdanning. Ved å se på dette håper jeg å få belyst i hvilken grad andres reaksjoner på disse uttrykkene vil utgjøre noe for utviklingen av barnets identitet og autonomi..

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Jeg ønsker å bruke en kvalitativ metode for innhenting av data, og ved å bruke intervju. Dette fordi jeg ønsker å få tak i fokusgruppens opplevelse og tanker om det som er mitt tema.

Fokusgruppen jeg vil bruke er voksne som i sin barndom på en eller annen tid hadde et

kjønnsuttrykk som kan sies å tilhøre det motsatte kjønn. Intervjuet vil bli utført digitalt og jeg vil lage et notat av samtalen. Det vil være mulig å forholde seg anonym om det er ønskelig.

- *Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at vi avtaler en tid som passer og møtes på en digital plattform som du ønsker. Det vil ta deg ca. 30-45 minutter. Du vil i forkant få tilsendt intervjuguide med alle spørsmålene.*

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes 30. April 2021.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

(Veileder)

Atle Krogstad, Gro Anita Kamsvåg

Student

Siri Hemmingby Hage

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Barns kjønnsuttrykk*. Jeg samtykker til:

- ✓ å delta i intervju.

Dato: 26.02.21

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.